

Prof. dr hab. Halina Kościukiewicz

Sopocka Akademia Nauk Stosowanych

Wydział Architektury

Ul. Rzemieślnicza 5

81-855 Sopot

RECENZJA

rozprawy doktorskiej mgr Marty Bartkowiak sporządzona w ramach wszczętego przez Radę Wydziału Architektury i Wzornictwa Uniwersytetu Artystycznego w Poznaniu, przewodu doktorskiego, w dziedzinie: sztuki plastyczne, w dyscyplinie artystycznej: sztuki projektowe.

Recenzja rozprawy doktorskiej Pani mgr Marty Bartkowiak pod tytułem: FOTEL 2.0, wykonanej pod kierunkiem promotora prof. zw. Jolanty Usarewicz-Owsian, na Wydziale Architektury i Wzornictwa Przemysłowego Uniwersytetu Artystycznego w Poznaniu sporządzona została na podstawie otrzymanej dokumentacji obejmującej:

1. Rozprawę doktorską p.t. „ FOTEL 2.0 – ujęcie mebla nie tylko w kontekście relaksu” - 88 stron tekstu z ilustracjami.

Streszczenie rozprawy doktorskiej w języku polskim i angielskim.

2. Rozkładaną planszę przedstawiającą schemat działania aplikacji FOTEL 2.0, również na nośniku USB .
3. Życiorys zawodowy doktorantki.

Wstęp

Recenzowana rozprawa jest próbą zaproponowania nowego narzędzia wspomagającego projektowanie nowych, ale opartych o już istniejące obiekty, indywidualnych projektów wzorniczych w postaci systemu, algorytmu postępowania projektowo-wdrożeniowego. Zwieńczeniem tej drogi jest propozycja aplikacji FOTEL 2.0 na urządzenie mobilne.

Cel który autorka postawiła przed sobą najlepiej oddają jej słowa: „Zadałam sobie więc pytanie: czy potrzeba nam kolejnego projektu wzorniczego? Czy dzisiejszy konsument faktycznie potrzebuje gotowego rozwiązania? Jakich emocji i doświadczeń poszukuje, pragnie?” .W konsekwencji autorka proponuje zmianę kierunku opracowania, projektu „fotela przyszłości “ na raczej twórcze przekształcenie czy też odnowienie fotela , mebla istniejącego i nadanie mu drugiego życia.

Dla uzasadnienia tak sformułowanego celu dysertacji autorka trafnie odwołuje się do pracy Victora Papanka „Design For The Real World” zwracając uwagę

projektantów na szeroką odpowiedzialność ich działalności, również społeczną i ekologiczną. Idei rozwiniętej później w pracy „Design For Human Scale” tego samego autora.

Ad. 1 Rozprawa doktorska.

Układ pracy stanowi logiczną konsekwencję tak sformułowanego celu. Punktem wyjścia dla przyjętej koncepcji badawczej jest ankieta internetowa. Rozbudowany kwestionariusz zawiera pytania dotyczące doświadczeń związanych z fotelem (niezależnie od tego czy respondent posiada fotel czy nie), funkcjonowania respondentów w domu (mieszkaniu), znajomości kilku wzorniczych ikon oraz bardziej intuicyjnych skojarzeń związanych z meblem.

Analiza odpowiedzi respondentów stanowi, przynajmniej w założeniu, podstawę metodologiczną dla przygotowania koncepcji aplikacji FOTEL 2.0.

Grupa docelowa, dla której przygotowano tę koncepcję to głównie kobiety (80%) w wieku 18-50 lat. Respondenci to osoby z wyższym wykształceniem (90%), mieszkające przeważnie w dużych miastach. Są to niezależni finansowo mieszkańcy domów lub mieszkań o raczej dużej powierzchni, z salonem.¹

Odnosi się wrażenie że u podstaw decyzji respondentów o wyborze fotela będzie decydował wygląd zewnętrzny/estetyka. Takie podejście jest potwierdzeniem wyników ankiety przeprowadzonej w USA przez National Family Opinion Inc. Otóż na pytanie „czym kierujesz się przy wyborze krzesła/fotela?” bezwzględna większość ankietowanych wymieniła styl.² W dalszej kolejności pojawiają się takie motywy jak: jakość wykonania, trwałość, rozmiar a na samym końcu cena. Nie umniejszając

1

Użycie nazwy „salon” a nie „, na przykład „pokój dzienny” lub inne określenie staje się nazewnictwem ukierunkowanym, ponieważ w rozumieniu potocznym salon to: duże, najczęściej reprezentacyjne pomieszczenie do przyjmowania gości.

2

M.J.Weale, Contribution of Designers to Contemporary Furniture Design, Florida State University, 1968

znaczenia takiego kryterium jakim jest styl, wygląd, nie można jednak pomijać tak istotnych cech mebla jak konstrukcja, wygoda użytkowania materiał czy w końcu cena. Zdecydowana większość (ponad 70%) potencjalnych konsumentów ankietowanych przez Doktorantkę zna i kupiłaby jeden z wybranych projektów foteli /wymienione i zilustrowane fotele to znane ikony światowego wzornictwa. Byłby to fotel używany z możliwością odnowienia według własnych potrzeb.

Ad. 2 Aplikacja FOTEL 2.0

Prezentowana aplikacja powstała w oparciu o analizę odpowiedzi dość ograniczonej liczbowo grupy respondentów. Prezentowane rozwiązanie może zatem być reprezentatywne dla tej kategorii konsumentów, którzy odpowiedzieli na ankietę. Charakterystyka przebadanej grupy znacznie jednak odbiega od charakterystyki całej populacji m.in. jej struktury wg. płci, miejsca zamieszkania, średnich dochodów, wykształcenia. Szkoda zatem, że skądinąd ciekawe i obiecujące podejście autorki nie zostało rozszerzone o krótki chociażby komentarz dotyczące interpretacji wyników przeprowadzonej ankiety internetowej.

Dynamiczny rozwój technik komputerowych i ich coraz powszechniejsza dostępność skłaniają do refleksji nad charakterem i dynamiką relacji między narzędziem jakim są właśnie techniki komputerowe a samą istotą projektowania, wartościami, które projekt powinien i może wnosić. Wobec ograniczonego czy też braku bezpośredniego kontaktu z projektowanym/wybijanym fotelem łatwo zagubić urodę mebla ukrytą choćby w proporcjach, zestawieniu barw i faktur. Sam obraz zewnętrzny często niesie ze sobą jedynie iluzję wygody.

Omawiając aplikację FOTEL 2.0 ankiety nie sposób pominąć okoliczności, w których przyszło autorce przygotowywać recenzowaną pracę. Był to czas pandemii COVID - 19, okres życia i funkcjonowania zawodowego w znacznej izolacji i funkcjonalnych utrudnieniach. W takim kontekście powstawała aplikacja tworząca pomost ułatwiający projektantom i użytkownikom porozumiewanie się i uzgadnianie decyzji projektowych, materiałowych. Szereg rozwiązań prezentowanych w aplikacji, takich

np. jak rozszerzona rzeczywistość/możliwość obejrzenia fotela we własnym wnętrzu/ czy też dostępność katalogów materiałowych i in. Będzie z pewnością przydatnych. Dotyczy to renowacji, odświeżenia, zwłaszcza zewnętrznej warstwy obicia fotela - słowem jego warstwy estetycznej. Służy racjonalizacji procesu projektowego.

Aplikacja wydaje się być łatwa w obsłudze, zwłaszcza dla grupy odbiorców wyodrębnionych w ankiecie. Uwaga krytyczna dotyczy dość chaotycznego układu rozkładanej planszy, której zadaniem jest przedstawienie zasad działania aplikacji FOTEL 2.0.

Ad. 3 Życiorys zawodowy

Pani Marta Bartkowiak jest absolwentką Wydziału Architektury i Urbanistyki Politechniki Poznańskiej w Poznaniu z roku 2009. Rok później uzyskała dyplom Uniwersytetu Artystycznego (dawniej Akademia Sztuk Pięknych – Wydział Wzornictwa Przemysłowego) również w Poznaniu. Jej projekt dyplomowy „Konstrukcja siedzenia” zdobył wyróżnienie wśród najlepszych projektów dyplomowych Akademii Sztuk Pięknych w Polsce. W 2011 roku otrzymał również tytuł „A” Design Award” w Mediolanie.

Szeroki zakres działań zawodowych pani Marty Bartkowiak obejmuje projekty indywidualnych wnętrz prywatnych i przestrzeni publicznych, projekty mebli, projekty elementów małej architektury wykonanych z betonu oraz - w założonej przez nią w 2014 roku pracowni oświetlenia „Lumilosophy”- instalacje świetlne.

Jako uzupełnienie wykształcenia można uznać uczestnictwo w rocznym projekcie Design Management organizowanym przez Wyższą Szkołę Nauk Humanistycznych i Dziennikarstwa. Można jedynie domniemywać iż wymieniona w życiorysie wielowątkowa aktywność zawodowa Autorki jak i różnorodność podejmowanych zadań i zrealizowanych projektów dały pewną podstawę do zdefiniowania przedmiotu i zakresu przewodu doktorskiego.

W otrzymanej dokumentacji niestety nie znalazły się zilustrowane przykłady ważniejszych realizacji ani projektów wykonanych przez Doktorantkę indywidualnie czy też w zespole.

Konkluzja

Zgłoszone tu uwagi krytyczne nie umniejszają w zasadniczy sposób walorów przedstawionej pracy. Doktorantka podjęła odważną decyzję spenetrowania obszaru leżącego między tak wydawałoby się dalekimi od siebie dyscyplinami, jak projektowanie czy wreszcie sztuka - z jednej strony a technologiami informacyjno-komunikacyjnymi z drugiej.

Pani Marta Bartkowiak jest architektem i projektantką ciągle i aktywnie poszukującą nowych obszarów działalności. Zarówno życiorys jak i przebieg pracy zawodowej, a także oceniana praca kwalifikacyjna z projektem aplikacji FOTEL 2.0 świadczą o umiejętności łączenia przez doktorantkę wiedzy i wykształcenia z zainteresowaniami i wrażliwością artystyczną

Przedłożona, recenzowana przeze mnie praca doktorska mgr Marty Bartkowiak „FOTEL 2.0 - ujęcie mebla nie tylko w kontekście relaksu” wraz z projektem aplikacji FOTEL 2.0 spełnia wymagania stawiane pracom doktorskim przewidziane w art.13 ustawy z dnia 14 marca 2003 „O stopniach naukowych i tytule naukowym oraz stopniach i tytule w zakresie sztuki.” Wnioskuje o nadanie Pani Marcie Bartkowiak stopnia naukowego doktora w dziedzinie sztuk plastycznych, w dyscyplinie sztuki projektowe.